

Türk Ceza Hukukunda Mal Varlığı: El Koyma, Müsadere ve Haklarınız

Türk Ceza Hukukunda Mal Varlığı Kavramı ve Korunması

Türk Ceza Kanunu (TCK) ve ilgili mevzuatlar, kişilerin mal varlığı haklarını koruma altına alırken, aynı zamanda suçla elde edilen mal varlığı değerlerine karşı da çeşitli tedbirler öngörmektedir. Bu yazıda, ceza hukuku bağlamında mal varlığına yönelik uygulanan tedbirleri ve bu durumlarda sahip olduğunuz hakları inceleyeceğiz.

Mal Varlığına Yönelik Cezai Tedbirler

Ceza soruşturması veya kovuşturması sırasında, suçla bağlantılı olduğu düşünülen mal varlığı değerleri hakkında çeşitli koruma tedbirleri uygulanabilir. Bunlar başlıca el koyma, müsadere ve mal varlığına tedbir konulmasıdır.

1. El Koyma (CMK Madde 123-134)

El koyma, bir suçun ispatı için delil olabilecek veya suçtan elde edilmiş olan ya da müsadereye tabi eşya üzerinde zilyedin tasarruf yetkisinin kaldırılması işlemidir. El koyma kararı, kural olarak hâkim tarafından verilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı, savcıya ulaşamayan durumlarda ise kolluk amiri de el koyma kararı verebilir.

- Taşınır Mallara El Koyma:** Suç delili olan veya suçta kullanılan taşınır eşyalara el konulabilir.
- Taşınmaz, Hak ve Alacaklara El Koyma (CMK Madde 128):** Belirli katalog suçların işlendiğine dair kuvvetli şüphe varsa, şüpheli veya sanığa ait taşınmazlara, hak ve alacaklara el konulabilir. Bu karar ancak hâkim tarafından verilir.

2. Müsadere (TCK Madde 54-55)

Müsadere, suçla ilgili eşya veya kazancın mülkiyetinin devlete geçirilmesidir. Bir güvenlik tedbiri olup, ceza mahkûmiyeti sonucunda uygulanır.

- Eşya Müsaderesi (TCK m. 54):** İyiniyetli üçüncü kişilere ait olmamak koşuluyla, kasıtlı bir suçun işlenmesinde kullanılan veya suçun işlenmesine tahsis edilen ya da suçtan meydana gelen eşyanın müsaderesine hükmolunur.
- Kazanç Müsaderesi (TCK m. 55):** Suçun işlenmesi ile elde edilen veya suçun konusunu oluşturan ya da suçun işlenmesi için sağlanan maddi menfaatler ile bunların değerlendirilmesi veya dönüştürülmesi sonucu ortaya çıkan ekonomik kazançların müsaderesine karar verilir.

3. Mal Varlığına Tedbir Konulması (Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun vb.)

Özellikle terör veya uyuşturucu suçları gibi organize suçlarda, suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesi amacıyla şüphelilerin banka hesapları dahil tüm mal varlıklarının dondurulması (tedbir) kararı alınabilir. Bu tedbirler, soruşturmanın selameti için oldukça geniş kapsamlı olabilir.

Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar

TCK'da kişilerin mal varlığına zarar veren eylemler de suç olarak tanımlanmıştır. Bu suçlar, mülkiyet hakkını ve ekonomik özgürlüğü korumayı amaçlar. Başlıca mal varlığına karşı suçlar şunlardır:

- Hırsızlık (TCK m. 141)
- Yağma (Gasp) (TCK m. 148)
- Dolandırıcılık (TCK m. 157)
- Güveni Kötüye Kullanma (TCK m. 155)
- Mala Zarar Verme (TCK m. 151)
- Karşılıksız Yararlanma (TCK m. 163)

Mal Varlığına Yönelik Tedbirlere Karşı Haklarınız

Mal varlığınıza yönelik bir tedbir kararı (el koyma, dondurma vb.) ile karşılaştığınızda aşağıdaki haklara sahipsiniz:

- Karara İtiraz Hakkı:** El koyma veya diğer tedbir kararlarına karşı kanunda belirtilen süreler içinde itiraz etme hakkınız vardır. İtiraz, kararı veren mercie göre Sulh Ceza Hâkimliği'ne veya Asliye Ceza Mahkemesi'ne yapılır.
- Tedbirin Gözden Geçirilmesini Talep Etme:** Soruşturma veya kovuşturmanın her aşamasında, tedbirin gerekçelerinin ortadan kalktığını belirterek kaldırılmasını talep edebilirsiniz.
- Tazminat Hakkı:** Haksız bir el koyma veya tedbir nedeniyle zarar görmeniz halinde, devlet aleyhine tazminat davası açma hakkınız olabilir.
- Avukat Yardımı Alma Hakkı:** Bu süreçler teknik ve karmaşık olduğundan, bir ceza avukatından hukuki destek almanız hak kaybı yaşamamanızı önleyecektir.

Örnek Dilekçe Taslağı

[İLGİLİ] CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI'NA

SORUŞTURMA NO : 2024/.....

TALEPTE BULUNAN

(ŞÜPHELİ) : Adı Soyadı (T.C. Kimlik No:)

ADRES :

VEKİLİ : Av. Adı Soyadı

ADRES :

KONU : Soruşturma dosyası kapsamında müvekkilin banka hesapları üzerine konulan tedbirin/blokenin kaldırılması talebimizden ibarettir.

AÇIKLAMALAR :

1. Sayın Başsavcılığınızca yürütülmekte olan yukarıda numarası yazılı soruşturma dosyası kapsamında, müvekkil [Adı Soyadı]'nın [Banka Adı] nezdindeki [IBAN Numarası] numaralı banka hesabı üzerine [Tarih] tarihinde bloke konulmuştur.
2. Söz konusu tedbir kararı, soruşturmanın üzerinden uzun bir zaman geçmesine rağmen halen devam etmektedir. Müvekkil, maaşını bu hesaptan almakta, ailesinin geçimini bu hesap üzerinden sağlamakta ve zorunlu ödemelerini (kira, fatura vb.) bu hesaptan yapmaktadır. Hesabındaki blokenin devam etmesi, müvekkilin ve ailesinin temel yaşam standartlarını sürdürmesini imkansız hale getirerek mağduriyetine yol açmaktadır.
3. Tedbir kararının uygulanması, Ceza Muhakemesi Kanunu'nda öngörülen "ölçülülük" ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Soruşturmanın bu aşamasında, müvekkilin kaçma veya delilleri karartma şüphesi bulunmamaktadır. Tedbirin devamı için gerekli olan somut ve güncel gerekçeler ortadan kalkmıştır.
4. Bu nedenlerle, müvekkilin daha fazla mağdur olmaması adına banka hesabı üzerindeki tedbirin ivedilikle kaldırılmasını talep etme zorunluluğu doğmuştur.

HUKUKİ NEDENLER : CMK, TCK ve ilgili sair mevzuat.

SONUÇ VE İSTEM : Yukarıda arz ve izah edilen nedenlerle, müvekkilin [Banka Adı] nezdindeki [IBAN Numarası] numaralı hesabı üzerindeki tedbirin/blokenin **KALDIRILMASINA** karar verilmesini saygılarımızla arz ve talep ederiz.

[Tarih]

Talepte Bulunan (Şüpheli) Vekili
Av. Adı Soyadı
(e-imzalıdır)